

رابطه بین ویژگی های نظام راهبری شرکتی و حسابرس مستقل با کیفیت افشای گزارشگری مالی شرکت

سید مسعود حسینی شورشانی، حسین افتخاری، علی آتشی، حمید بهمنی و مریم جعفری

دانشگاه جامع علمی کاربردی - واحد خانه کارگر کرج، کرج، البرز، ایران

چکیده

یکی از مهمترین ارکان آموزش محیط زیست، مدیریت مواد زائد است که آموزش، نقش بسیار مهمی را در انجام پروژه های مربوط به آن ایفا مینماید و عدم توجه به آن باعث به وجود آوردن زیانهای اقتصادی، از بین رفتن منابع و آلودگی محیط زیست میگردد. متأسفانه در کشورهای در حال توسعه، توجه زیادی به این بخش نشده که این امر باعث آلودگی شدید زیست محیطی خصوصاً در شهرهای بزرگ این کشورها (مانند تهران) گردیده است. بر اساس آمارهای موجود، روزانه در حدود ۳/۵ میلیون تن زباله در سراسر دنیا تولید میشود که سهم کشور ما در تولید آن در حدود ۴۰ هزار تن در روز است. در حال حاضر حجم قابل توجهی از مواد زائد تولیدی در کشور به صورت غیر بهداشتی در زمین دفن شده و یا در سطح زمین پخش میشود. در این خصوص پروژه های متعددی مانند پروژه بازیافت در مبدا در شهرهای مختلف کشور مانند تهران، اصفهان، مشهد و شیراز تعریف شده و به اجرا در آمده که متأسفانه بسیاری از آنها با موفقیت چندانی همراه نشده است. به نظر میرسد عدم آموزش صحیح و اصولی، که منجر به عدم آگاهی عوام مردم خصوصاً دانش آموزان و دانشجویان می گردد یکی از عوامل مهم در موفق نبودن این پروژه ها بوده است.

واژه های کلیدی: حسابرسی، کیفیت افشاء، بورس اوراق بهادار

مقدمه

صورت‌های مالی می‌توانند اطلاعات مفیدی در باره عملیات و سودآوری شرکتها برای عموم فراهم کنند. بنا بر این سرما به گزاران، دست کم تا حدی، بر پایه اطلاعات صورت‌های مالی سرما به گذاری می‌کنند. با وجود این زمانیکه شرکتها مبادرت به دستکاری اطلاعات کرده و صادقانه افشاء نمی‌کنند، اطلاعات افشاء شده در صورت‌های مالی توام با جانبداری خواهد بود و از حقیقت انحراف خواهد شد. اما تحت مکانیزم راهبری مناسب، هیئت مدیره قادر به کنترل شرکت و ممانعت مدیریت از مبادرت به تحریف داده‌های مالی خواهد بود. این نظام راهبری اولاً به سهامداران اقلیت این اطمینان را می‌دهد که اطلاعاتی قابل اتکا در رابطه با ارزش شرکت در یافت کرده‌اند و از جانب مدیران شرکت و سایر سهامداران بزرگ مورد خیانت و سوءاستفاده قرار نگرفته‌اند. ثانیاً مدیران را اینگونه تشویق می‌کند که به جای پرداختن به اهداف شخصی خود، به دنبال حداکثر کردن ارزش و منافع شرکت باشند. از جمله سیستم‌ها یا سازمان‌های ارتقاءدهنده نظام راهبری شرکتها می‌توان به واسطه‌های معتبری همچون با نکه‌های سرما به گذاری، موسسات حسابداری، قوانین و مقررات اوراق بهادار (مثل SEC در آمریکا) و انواع شیوه‌های افشاء اشاره کرد که در حقیقت تولیدکننده اطلاعاتی قابل اتکا برای شرکتها می‌باشند. حسابرسی مستقل به عنوان شواهدی برای سرمایه‌گذاران عمل می‌نماید که از این طریق سطح افشا را تحت تأثیر قرار می‌دهد (تینگ و همکاران، ۲۰۰۸). آنان بیان کردند که، حسابرسی مستقل نسبت به حسابرسی داخلی از قدرت بیشتری در افزایش کیفیت افشای شرکتها برخوردار است. حسابرسی مستقل به دلیل گستردگی و نفوذ اظهار نظر نهفته در نظر، افشای داوطلبانه بیشتری را باعث می‌شود. بوشمن و اسمیت (۲۰۰۱)، ادعا کردند که، گزارشگری مالی از طریق ارزیابی عملکرد مدیر و سنجش میزان تطابق آن با منافع سهامداران، عامل اصلی برای تعیین پاداش مدیریت است. بنابراین، معیارهای عملکرد صحیح می‌تواند سودآوری شرکت را از طریق مکانیزم‌های انگیزش افزایش دهد. ونگ و چن (۲۰۰۴)، نشان دادند که، شرکت‌های چینی حسابرسی شده توسط پنج شرکت بزرگ حسابرسی، شفافیت بیشتری را در اطلاعات مالی ارائه می‌دهند. گزارش عدم اظهار نظر حسابرسان می‌تواند مشکلات مالی و فقدان اطمینان در گزارش‌های مالی را بیان نماید. گزارش‌های مالی سالانه مستوجب هزینه‌های حسابرسی است که می‌تواند فرآیند کنترلی موجود در نظام راهبری شرکت را تحت تأثیر قرار دهد. اندازه شرکت، پاداش مدیران (بر مبنای سود قبل از بهره و مالیات)، اهرم مالی، وام‌های بانکی، تمرکز مالکیت، کارایی هیئت مدیره (اندازه هیئت)، استقلال هیئت مدیره، کمیته‌های موجود در شرکت و گروه‌های تجاری، از معیارهای ارزیابی حاکمیت داخلی محسوب می‌گردند که می‌توانند کیفیت افشا را تحت تأثیر قرار دهند (تینگ و همکاران، ۲۰۰۸). نظارت‌هایی که در روند گزارشگری مالی شرکتها صورت می‌گیرد، موجب اطمینان مخاطب می‌شود. مصداق این نظارت، در سطوح درونی و بیرونی متبلور می‌شود. در این تحقیق، منظور از ناظر، سازمان بورس و اوراق بهادار تهران است که به عنوان نماینده مخاطبان شناخته می‌شود. کیفیت افشا در بورس اوراق بهادار تهران، بر اساس قابلیت اتکا و به موقع بودن اعطا می‌شود. هر چه ساز و کارهای درونی و بیرونی منسجم‌تر باشد، اقدامات شرکتها از نظر سازمان بورس و اوراق بهادار تهران، مطلوبتر تلقی می‌گردد. این مطلوبیت از طریق سطح بالاتر و سریعتر اطلاع‌رسانی، موجبات افزایش آگاهی بخشی سهامداران را فراهم می‌آورد.

هدف پژوهش

هدف اصلی این پژوهش آن است که عوامل موثر بر کیفیت افشاء اطلاعات را مورد بررسی قرار داده و بر اساس شرایط موجود شرکتها در بورس اوراق بهادار و کیفیت افشای اطلاعات توسط آنها مبنایی تئوریک برای متغیرهای موثر بر رتبه بندی شرکتها را مشخص نماید. متغیرهای پژوهش به نحوی بررسی می‌شود که بتوان تأثیر آنها را بر عوامل رتبه بندی شرکتها مشخص نمود. پژوهش حاضر در راستای احساس نیاز به غنی‌تر نمودن پژوهش‌های مدیریت مالی در زمینه نظام راهبری شرکتی و حسابرس مستقل و کیفیت افشاء در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران صورت گرفته است که شامل اهداف ذیل است:

اهداف آرمانی: بسترسازی توسعه ادبیات استفاده از کیفیت افشاء
اهداف کلی: بررسی رابطه سازو کار حاکمیت شرکتی با کیفیت افشاء
اهداف کاربردی: ارائه اطلاعات مفید به سرمایه گذاران، مدیران و استفاده کنندگان

پیشینه تحقیق

علوی طبری و همکاران (۱۳۹۰)، در تحقیقی تحت عنوان رابطه نظام راهبری و حق الزحمه حسابرسی مستقل پرداختند. تحقیق آنان بر روی نمونه ای شامل ۲۰۱ شرکت پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران در سال ۱۳۸۷ به عنوان نمونه انتخاب شد و نتایج پژوهش حاکی است که دو عامل درصد مالکیت نهادهای دولتی و شبه دولتی و نوع حسابرس با حق الزحمه حسابرسی مستقل را بطه مستقیم و معنی دار دارد. حساس یگانه و همکاران (۱۳۸۹)، در تحقیقی تحت عنوان بررسی حاکمیت شرکتی بر اظهار نظر حسابرسان مستقل پرداختند. تحقیق آنان بر روی نمونه ای شامل ۹۰ شرکت بورسی، با در نظر گرفتن رتبه حاکمیتی این شرکتها مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. نتایج پژوهش حاکی است که بین کیفیت حاکمیت شرکتی، در شرکتها با رتبه حاکمیتی متوسط و ضعیف و ارائه اظهار نظر مشروط توسط حسابرسان مستقل، رابطه معنا داری وجود دارد. اما چنین رابطه ای در مورد صاحبکارانی با سطح حاکمیتی قوی و ارائه اظهار نظر مقبول برای آن ها مشا هده نشد.

نیکومرام و محمدزاده سالطه (۱۳۸۶) تحقیقی تحت عنوان رابطه بین حاکمیت شرکتی و مدیریت سود انجام داده است هدف این پژوهش، بررسی رابطه بین ابعاد حاکمیت شرکتی و مدیریت سود در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران طی سالهای ۱۳۸۶-۱۳۸۱ می باشد. با روش نمونه گیری حذفی و با اعمال شرایط انتخاب نمونه، تعداد ۴۰ شرکت بعنوان نمونه آماری انتخاب گردید. نتایج آزمون تفاوت میانگین نشان داد که: ۱- شرکت هایی که دارای حاکمیت شرکتی کافی بوده اند (خواه اینکه دارای حاکمیت شرکتی قوی یا ضعیف باشند) اقلام تعهدی اختیاری کمتری دارند یعنی در اینگونه شرکت ها، مدیریت سود کمتر اتفاق می افتد. ۲- شرکت هایی که دارای حاکمیت شرکتی کافی می باشند، در سطوح یکسان توانایی حاکمیت شرکتی نیز دارای اقلام تعهدی اختیاری کمتری هستند. ۳- شرکت های با حاکمیت شرکتی ضعیف نسبت به شرکت های با حاکمیت شرکتی قوی، لزوما اقلام تعهدی اختیاری بیشتری ندارند. بطور کلی، نتایج بیانگر آنست که کفایت حاکمیت شرکتی، نسبت به توانایی حاکمیت شرکتی با مدیریت سود ارتباط معناداری دارد. بدین ترتیب نتایج گویای این مطلب است که کفایت حاکمیت شرکتی یکی از عوامل تعیین کننده موثر بر مدیریت سود است. برادران حسن زاده و همکاران (۱۳۹۱) تحقیقی تحت عنوان بررسی رابطه بین برخی مکانیزم های حاکمیت شرکتی با ارزش ایجاد شده برای صاحبان سهام و ارزش افزوده اقتصادی پیرو مدل ارائه شده استیورت اندازه گیری شده است. پژوهش پیش رو از لحاظ هدف کاربردی بوده و از بُعد روش شناسی از نوع تحقیقات توصیفی - همبستگی است. جامعه آماری پژوهش شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران هستند که با روش نمونه گیری حذف سیستماتیک، ۶۹ شرکت در نمونه آماری این پژوهش قرار گرفته اند. دوره زمانی پژوهش سال های ۱۳۸۵ تا ۱۳۸۹ است. برای آزمون فرضیه های صورت بندی شده از رگرسیون چندگانه بهره گیری شده است. نتایج تحقیق نشان می دهد که از هشت مکانیزم حاکمیت شرکتی مورد بررسی در این پژوهش، چهار مکانیزم (میزان نفوذ و مالکیت دولت، میزان مالکیت سهامداران نهادی، ساختار سرمایه و میزان سهام شناور آزاد) با ارزش ایجاد شده برای سهامداران رابطه دارند. همچنین از هشت مکانیزم حاکمیت شرکتی مورد بررسی در این پژوهش، سه مکانیزم (میزان نفوذ و مالکیت دولت، میزان مالکیت سهامداران نهادی و میزان سهام شناور آزاد) با ارزش افزوده اقتصادی رابطه دارند.

سجادی و همکاران (۱۳۹۱) تحقیقی تحت عنوان تأثیر هزینه های نمایندگی و کیفیت گزارشگری مالی بر ریسک سرمایه گذاری در شرکت های بورسی انجام داده است در این پژوهش با استفاده از داده های ۱۲۰ شرکت موجود در بورس اوراق بهادار تهران در دوره ای زمانی سال های ۱۳۸۳ تا ۱۳۸۹ به بررسی این موضوع پرداخته شد. الگوی رگرسیون پژوهش با استفاده از

روش داده‌های تابلویی با رویکرد اثرات ثابت، بررسی و آزمون شد. نتایج نشان داد، هزینه‌های نمایندگی تأثیر مثبت و معنادار اما، کیفیت گزارشگری مالی تأثیر منفی و معناداری بر ریسک سرمایه‌گذاری شرکت‌ها دارند. احمدپور و همکاران (۱۳۸۹)، در تحقیقی تحت عنوان بررسی تاثیر حاکمیت شرکتی و کیفیت حسابرسی بر هزینه تامین مالی از طریق بدهی (استقراض) پرداختند. تحقیق آنان بر روی نمونه ای شامل ۱۱۹ شرکت از شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران بین سالهای ۱۳۸۲ تا ۱۳۸۷ به عنوان نمونه انتخاب شد و نتایج پژوهش حاکی است که وجود سهامداران نهادی عمده در ترکیب سهامداران و نظارت کارای آنها تأثیر کاهشی معنادار بر هزینه بدهی شد شرکتهای عضو نمونه دارد در حالیکه کیفیت حسابرسی اینگونه تاثير را ندارد. تینگ و همکاران (۲۰۰۸)، در تحقیقی به بررسی رابطه بین نوع حسابرسی و میزان افشا در گزارش های مالی شرکت ها پرداختند. تحقیق آنان بر روی نمونه ای شامل ۱۲۵۰ شرکت انجام شد. در این تحقیق، اثرات حسابرسی مستقل و حسابرسی داخلی به طور جداگانه بررسی شد. نتایج نشان داد که، حسابرسی مستقل می تواند به عنوان نشانه ای برای سرمایه گذاران باشد که از طریق آن، کیفیت افشا را تحت تأثیر قرار داد. علاوه بر این، حسابرسی مستقل و استقلال نهفته در آن، کیفیت افشای گزارشهای مالی شرکت ها را قوت می دهد.

ونگ و چن (۲۰۰۴)، اثرات ویژگی های نظام رهبری شرکتی را بر روی شفافیت اطلاعات مالی شرکت های چینی مورد بررسی قرار دادند. آنان تصور می کردند که اندازه مؤسسات حسابرسی و تأثیر آن بر استقلال حسابرس می تواند اظهار نظر آنان و به تبع آن افشای داوطلبانه را دستخوش تغییر قرار دهد. نمونه این تحقیق شامل ۸۰۰ سال شرکت بود که نتایج مهمی را در تحقیقات حوزه شفافیت مالی در چین رقم زد. نشان می دهند که، شرکت های چینی حسابرسی شده توسط پنج شرکت بزرگ حسابرسی، شفافیت بیشتری را در اطلاعات حسابداری ارائه می نمایند. سوی (۲۰۰۴)، به بررسی رابطه بین ساز و کارهای نظام راهبری شرکت و افشا پرداختند. آنان از نقش دوگانه مدیریت، اندازه شرکت، استقلال هیأت مدیره و تمرکز مالکیت به عنوان ساز و کار های نظام راهبری شرکت نام برده و تأثیر آن ها را بر افشا در گزارشگری مالی شرکت ها مورد بررسی قرار دادند. آنان به یک رابطه منفی بین افشا و نقش دوگانه مدیریت، رابطه مثبت با اندازه شرکت، مثبت با استقلال هیأت مدیره و مثبت با تمرکز مالکیت دست یافتند. لویت ۱ رابطه بین ویژگیهای حاکمیت شرکتی و کیفیت گزارشگری مالی را مورد مطالعه قرار داد. حاصل این تحقیق نشان دهنده رابطه مثبت بین ویژگیهای حاکمیت شرکتی و رویه های گزارشگری مالی بود. گودوین و لین سنو ۲ تأثیر مکانیزمهای حاکمیت شرکتی بر کیفیت گزارشگری مالی را در سنگاپور مورد مطالعه قرار دادند. نتایج مطالعات آنها نشان داد قوت کمیته حسابرسی، وجود حسابرسی داخلی و قوت قانون شرکتهای با کیفیت گزارشگری مالی ارتباط دارد. چای، دادالت و دیویدسون ۳ در مقالهای تحت مدیریت سود، حاکمیت شرکتی: نقش هیأت «عنوان به بررسی نقش اعضای مدیره و کمیته حسابرسی هیأت مدیره، کمیته حسابرسی و کمیته اجرایی در جلوگیری از مدیریت سود شرکت» پرداخته اند. در نهایت چنین نتیجه گیری شده که فعالیت کمیته حسابرسی و هیأت مدیره و مهارتهای مالی اعضای آنها، عوامل مهمی در محدود کردن مدیران برای تشویق آنها به مدیریت سود میباشد. رامسی و مدر ۴ در تحقیق خود یک رابطه غیرخطی بین درصد مالکیت اعضای هیئت مدیره و کیفیت سود و یک رابطه مثبت بین نسبت مدیران مستقل و کیفیت سود یافتند. همچنین دریافتند که بین تعداد اعضای هیئت مدیره و سطح کیفیت سود رابطه ای وجود ندارد. سیوارماکریشنان و کارول یو ۵ به بررسی ارتباط بین حاکمیت شرکتی و کیفیت سود پرداختند و به این نتیجه دست یافتند که بدون در نظر گرفتن توانایی (قوت یا ضعف) حاکمیت شرکتی، کیفیت گزارشگری / سود برای شرکتهایی بیشتر است که در گذشته نسبت به رقبای موجود در صنعت پیشی گرفته اند. همچنین کیفیت گزارشگری / سود برای چنین شرکتهایی پس از کنترل توان نظام حاکمیت شرکتی بیشتر است.

1 - Levitt & David W. Wright

2 - Goodwin & Lin Seow

3 - Francis J., Schipper K., and Vincent L

4 - Ramasay, A, Oei, R, and P. Mather

5 - Wallace, R. S. O

روش تحقیق

این تحقیق، تحقیقی توصیفی است که در آن درصدد توصیف روابط بین متغیرها (وابسته و مستقل) با استفاده از آزمون های آماری می باشد. از نظر روش تحقیق، توصیفی از شاخه همبستگی می باشد. همچنین این تحقیق از لحاظ هدف، تحقیقی کاربردی و به لحاظ گرد آوری داده ها، علی پس رویدادی است چراکه از اطلاعات گذشته شرکتهای نمونه استفاده می گردد.

جامعه ی آماری تحقیق

قلمرو مکانی تحقیق، شامل شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران است. در تحقیق حاضر به منظور آزمون فرضیه های تحقیق از داده های مالی طبقه بندی شده و حسابرسی شده شرکت های تولیدی فعال پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران استفاده شده است.

نمونه آماری تحقیق

جامعه آمای این پژوهش شامل کلیه شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران طی دوره زمانی ۱۳۸۸ تا ۱۳۹۴ می باشد و برای نمونه گیری شرایط ذیل لحاظ شده است:

- ۱) شرکتهایی که تا پایان سال ۸۰ در بورس اوراق بهادار تهران پذیرفته شده باشند.
- ۲) سال مالی آنها منتهی به پایان اسفند ماه باشد و در طی دوره پژوهش سال مالی خود را تغییر نداده باشند.
- ۳) شرکتهایی که اطلاعات مالی آنها جهت استخراج متغیرهای تحقیق در دسترس باشند.
- ۴) شاغل در بخش مالی (سرمایه گذاری، هولدینگ، بانک ها، بیمه و نهادهای پولی و مؤسسات اعتباری) نباشند.
- ۵) تا پایان دوره پژوهش از تابلوهای بورس اوراق بهادار تهران حذف نشده باشند.

حجم نمونه آماری

در این تحقیق، سعی شده، ارتباط میان نظام راهبری شرکتی و حسابرسی مستقل با کیفیت افشای گزارشگری مالی شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار که طی سال ۱۳۸۸ تا ۱۳۹۴ در بورس حضور داشتند و اطلاعات مورد نیاز تحقیق برای آنها قابل استخراج بوده، مورد بررسی قرار گیرد.

آزمون فرضیه های پژوهش

آزمون فرضیه اول

H0: در سازو کار حاکمیت شرکتی درونی بین تمرکز مالکیت با کیفیت افشا در گزارشگری مالی شرکتهای رابطه مثبتی برقرار نیست.

H1: در سازو کار حاکمیت شرکتی درونی بین تمرکز مالکیت با کیفیت افشا در گزارشگری مالی شرکتهای رابطه مثبتی برقرار است.

برای آزمون فرضیه های آماری فوق پژوهشگر به دنبال بررسی رابطه میان تمرکز مالکیت با کیفیت افشاء است. پس از بررسی عدم همخطی و نا همسانی واریانس در مدل رگرسیون خطی عدم وجود خود همبستگی یکی دیگر از پیش فرض های مهم کلاسیک است که باید بررسی نمود که مدل رگرسیون دارای مشکل خود همبستگی نباشد. بدین منظور از آزمون دورین واتسون استفاده شد. جدول ۱ مقدار ضرایب و نتایج آزمون های رگرسیون خطی را برای فرضیه اول نشان می دهد.

جدول ۱: ضرایب و برآورد مدل رگرسیونی فرضیه اول

احتمال آماره T	آماره T	ضرایب	شاخص های آماری متغیرها	
0.0002	3.71	0.813005	ضریب ثابت	
0.0007	3.43	0.442713	تمرکز مالکیت	
0.17	-1.36	-0.003395	اندازه شرکت	
0.046	-3	-0.015238	کل دارایی ابتدای دوره	
0.04	-2.08	-0.273803	قابلیت سودآوری	
0.000	6.27	0.370306	ارزش بازار	
0.046	-2	-0.032235	اندازه هیات مدیره	
0.04	-2.59	-0.190801	اهرم مالی	
احتمال آماره F	آماره F	آماره دوربین واتسون	ضریب تعیین تعدیل شده	ضریب تعیین R ²
0.000	15.82	2.13	0.19	0.22

با توجه به نتایج بدست آمده در جدول فوق مشاهده می شود که مقدار احتمال آماره F برابر ۰,۰۰۰ بوده که کمتر از سطح معنی داری ۰,۰۵ است و بیانگر معنادار بودن مدل رگرسیونی فرضیه اول می باشد. با توجه به نتایج به دست آمده از این آزمون مشاهده می گردد که ضریب مربوطه به معناداری میان تمرکز مالکیت و کیفیت افشاء برابر با ۰,۰۰۰۷ است و مقدار آماره t برابر با ۳,۴۳ بوده که در سطح اطمینان ۹۵ درصد در ناحیه عدم رد فرض صفر قرار دارد که نشان دهنده عدم معناداری آن است و چون این مقدار از سطح معنی داری ۰,۰۵ کوچکتر است بنابراین فرضیه H0 آزمون رد شده و فرضیه اول پژوهش تایید می شود.

مدل رگرسیون برای آزمون فرضیه دوم

$$(2) \text{ Disclosure}_{it} = \alpha_0 + \alpha_1 \text{size}_{it-1} + \alpha_2 \text{ROIC}_{it-1} + \alpha_3 \text{EV-EBIT}_{it-1} + \alpha_8 \text{independent}_{it-1} + \alpha_6 \text{board_size}_{it-1} + \alpha_{11} \text{Lev}_{it-1} + \varepsilon$$

آزمون تشخیص مدل و انتخاب الگوی مناسب

با توجه به ترکیبی بودن داده های پژوهش ابتدا آزمون F لیمر به منظور انتخاب شیوه تخمین مدل مناسب از بین دو راهکار تلفیقی و تابلویی انجام می شود. رویه مذکور برای تخمین تک تک مدل های پژوهش مورد استفاده قرار می گیرد. جدول ۲ نتایج این آزمون F لیمر را نشان می دهد.

جدول ۲: نتایج آزمون F لیمر

$\text{Disclosure}_{it} = \alpha_0 + \alpha_1 \text{size}_{it-1} + \alpha_2 \text{ROIC}_{it-1} + \alpha_3 \text{EV-EBIT}_{it-1} + \alpha_8 \text{independent}_{it-1} + \alpha_6 \text{board_size}_{it-1} + \alpha_{11} \text{Lev}_{it-1} + \varepsilon$				مدل ۲
نوع آزمون	آماره آزمون	درجه آزادی	احتمال آماره آزمون	نتیجه آزمون
F لیمر	۲,۰۷	۳۱۳ و ۶۹	۰,۰۰	استفاده از پانل

با توجه به جدول فوق نتایج حاکی از آن است که احتمال آماره آزمون F برابر ۰,۰۰ بوده و کمتر از سطح معنی داری ۰,۰۵ است. بنابراین نتیجه این آزمون بیانگر این است که مقاطع مورد بررسی ناهمگون بوده و دلیل کافی برای رد فرضیه H0 آزمون

داشته و لذا استفاده از روشهای پانل مناسب تر است. بنابراین به دلیل عدم انتخاب مدل داده های تلفیقی در مقابل داده های تابلویی به منظور گزینش مناسب بین مدل اثرات ثابت و اثرات تصادفی از آزمون هاسمن استفاده می شود. جدول ۳ نتایج این آزمون برای انتخاب روش اثرات ثابت در برابر روش اثرات تصادفی را نشان می دهد.

جدول ۳: نتایج آزمون هاسمن

$Disclosure_{it} = \alpha_0 + \alpha_1 size_{it-1} + \alpha_2 ROIC_{it-1} + \alpha_3 EV-EBIT_{it-1} + \alpha_8 independent_{it-1} + \alpha_6 board_size_{it-1} + \alpha_{11} Lev_{it-1} +$				مدل ۲
نتیجه آزمون	احتمال آماره آزمون	درجه آزادی	آماره آزمون	نوع آزمون
استفاده از روش اثرات ثابت	۰,۰۰۰۳	۵	۲۳,۰۸	هاسمن

نتایج آزمون هاسمن نشان می دهد که احتمال آماره آزمون کمتر از سطح معنی داری ۰,۰۵ است و حاکی از دلیل کافی برای رد فرضیه H_0 آزمون مبنی بر استفاده از الگوی اثرات تصادفی می باشد. بنابراین برای برآورد مدل رگرسیونی فرضیه اول پژوهش در سطح اطمینان ۰,۹۵ از الگوی اثرات ثابت استفاده می شود.

آزمون فرضیه دوم

H_0 : در سازو کار حاکمیت شرکتی درونی بین استقلال هیأت مدیره با کیفیت افشا در گزارشگری مالی شرکتها رابطه مثبتی برقرار نیست.

H_1 : در سازو کار حاکمیت شرکتی درونی بین استقلال هیأت مدیره با کیفیت افشا در گزارشگری مالی شرکتها رابطه مثبتی برقرار است.

برای آزمون فرضیه های آماری فوق پژوهشگر به دنبال بررسی رابطه میان استقلال هیأت مدیره با کیفیت افشاء است. پس از بررسی عدم همخطی و نا همسانی واریانس در مدل رگرسیون خطی عدم وجود خود همبستگی یکی دیگر از پیش فرض های مهم کلاسیک است که باید بررسی نمود که مدل رگرسیون دارای مشکل خود همبستگی نباشد. بدین منظور از آزمون دوربین واتسون استفاده شد. جدول ۴ مقدار ضرایب و نتایج آزمون های رگرسیون خطی را برای فرضیه اول نشان می دهد.

جدول ۴: ضرایب و برآورد مدل رگرسیونی فرضیه دوم

شاخص های آماری متغیرها	ضرایب	آماره T	احتمال آماره T
ضریب ثابت	0.513104	3.46	0.0003
استقلال هیات مدیره	0.521831	3.33	0.0008
اندازه شرکت	-0.020455	-1.74	0.62
کل دارایی ابتدای دوره	-0.023337	-2.01	0.055
قابلیت سودآوری	-0.183171	-2.51	0.03
ارزش بازار	0.338361	7.83	0.000
اندازه هیات مدیره	-0.033262	-1.99	0.057
اهرم مالی	-0.147810	-2.51	0.05
ضریب تعیین R^2	ضریب تعیین تعدیل شده	آماره دوربین واتسون	احتمال آماره F
0.22	0.21	2.31	0.000
			14.72

با توجه به نتایج بدست آمده در جدول فوق مشاهده می شود که مقدار احتمال آماره F برابر ۰,۰۰۰ بوده که کمتر از سطح معنی داری ۰,۰۵ است و بیانگر معنادار بودن مدل رگرسیونی فرضیه دوم می باشد. با توجه به نتایج به دست آمده از این آزمون مشاهده می گردد که ضریب مربوطه به معناداری میان استقلال هیات مدیره و کیفیت افشاء برابر با ۰,۰۰۰۸ است و مقدار آماره t برابر با ۳,۳۳ بوده که در سطح اطمینان ۹۵ درصد در ناحیه عدم رد فرض صفر قرار دارد که نشان دهنده عدم معناداری آن است و چون این مقدار از سطح معنی داری ۰,۰۵ کوچکتر است بنابراین فرضیه H0 آزمون رد شده و فرضیه دوم پژوهش تایید می شود.

مدل رگرسیون برای آزمون فرضیه سوم

$$(3) \text{ Disclosure}_{it} = \alpha_0 + \alpha_1 \text{size}_{it-1} + \alpha_2 \text{ROIC}_{it-1} + \alpha_3 \text{EV-EBIT}_{it-1} + \alpha_7 \text{duality}_{it-1} + \alpha_6 \text{board_size}_{it-1} + \alpha_{11} \text{Lev}_{it-1} + \varepsilon$$

آزمون تشخیص مدل و انتخاب الگوی مناسب

با توجه به ترکیبی بودن داده های پژوهش ابتدا آزمون F لیمر به منظور انتخاب شیوه تخمین مدل مناسب از بین دو راهکار تلفیقی و تابلویی انجام می شود. رویه مذکور مثل فرضیه قبلی برای تخمین تک تک مدل های پژوهش مورد استفاده قرار می گیرد. جدول ۵ نتایج این آزمون F لیمر را نشان می دهد.

جدول ۵: نتایج آزمون F لیمر

$\text{Disclosure}_{it} = \alpha_0 + \alpha_1 \text{size}_{it-1} + \alpha_2 \text{ROIC}_{it-1} + \alpha_3 \text{EV-EBIT}_{it-1} + \alpha_7 \text{duality}_{it-1} + \alpha_6 \text{board_size}_{it-1} + \alpha_{11} \text{Lev}_{it-1} + \varepsilon$				مدل ۳
نتیجه آزمون	احتمال آماره آزمون	درجه آزادی	آماره آزمون	نوع آزمون
استفاده از پانل	۰,۰۰	۷۷ و ۴۰۱	۲,۴۴	F لیمر

با توجه به جدول فوق نتایج حاکی از آن است که احتمال آماره آزمون F برابر ۰,۰۰ بوده و کمتر از سطح معنی داری ۰,۰۵ است. بنابراین نتیجه این آزمون بیانگر این است که مقاطع مورد بررسی ناهمگون بوده و دلیل کافی برای رد فرضیه H0 آزمون داشته و لذا استفاده از روشهای پانل مناسب تر است.

بنابراین به دلیل عدم انتخاب مدل داده های تلفیقی در مقابل داده های تابلویی به منظور گزینش مناسب بین مدل اثرات ثابت و اثرات تصادفی از آزمون هاسمن استفاده می شود. جدول ۶ نتایج این آزمون برای انتخاب روش اثرات ثابت در برابر روش اثرات تصادفی را نشان می دهد.

جدول ۶: نتایج آزمون هاسمن

$\text{Disclosure}_{it} = \alpha_0 + \alpha_1 \text{size}_{it-1} + \alpha_2 \text{ROIC}_{it-1} + \alpha_3 \text{EV-EBIT}_{it-1} + \alpha_7 \text{duality}_{it-1} + \alpha_6 \text{board_size}_{it-1} + \alpha_{11} \text{Lev}_{it-1} + \varepsilon$				مدل ۳
نتیجه آزمون	احتمال آماره آزمون	درجه آزادی	آماره آزمون	نوع آزمون
استفاده از روش اثرات ثابت	۰,۰۰۰۳	۵	۲۳,۳۷	هاسمن

نتایج آزمون هاسمن نشان می دهد که احتمال آماره آزمون کمتر از سطح معنی داری ۰,۰۵ است و حاکی از دلیل کافی برای رد فرضیه H0 آزمون مبنی بر استفاده از الگوی اثرات تصادفی می باشد. بنابراین برای برآورد مدل رگرسیونی فرضیه سوم پژوهش در سطح اطمینان ۰,۹۵ از الگوی اثرات ثابت استفاده می شود.

آزمون فرضیه سوم

H0: در سازو کار حاکمیت شرکتی درونی بین نقش دوگانه مدیر عامل و کیفیت افشای گزارشگری مالی شرکتها رابطه منفی برقرار نیست.

H1: در سازو کار حاکمیت شرکتی درونی بین نقش دوگانه مدیر عامل و کیفیت افشای گزارشگری مالی شرکتها رابطه منفی برقرار است.

برای آزمون فرضیه های آماری فوق پژوهشگر به دنبال بررسی رابطه میان نقش دوگانه مدیر عامل با کیفیت افشاء است. پس از بررسی عدم همخطی و ناهمسانی واریانس در مدل رگرسیون خطی عدم وجود خود همبستگی یکی دیگر از پیش فرض های مهم کلاسیک است که باید بررسی نمود که مدل رگرسیون دارای مشکل خود همبستگی نباشد. بدین منظور از آزمون دوربین واتسون استفاده شد. جدول ۷ مقدار ضرایب و نتایج آزمون های رگرسیون خطی را برای فرضیه اول نشان می دهد.

جدول ۷: ضرایب و برآورد مدل رگرسیونی فرضیه سوم

شاخص های آماری متغیرها	ضرایب	آماره T	احتمال آماره T
ضریب ثابت	0.711215	3.55	0.0011
نقش دوگانه مدیر عامل	0.217899	4.33	0.0010
اندازه شرکت	0.072444	1.09	0.021
کل دارایی ابتدای دوره	-0.070219	-2.01	0.057
قابلیت سودآوری	0.382461	2.09	0.05
ارزش بازار	0.292389	5.09	0.001
اندازه هیات مدیره	-0.053264	-1.03	0.006
اهرم مالی	0.083809	1.26	0.07
ضریب تعیین R ²	ضریب تعیین تعدیل شده	آماره دوربین واتسون	احتمال آماره F
0.35	0.22	2.09	0.000
		آماره F	احتمال آماره T
		16.83	

با توجه به نتایج بدست آمده در جدول فوق مشاهده می شود که مقدار احتمال آماره F برابر ۰,۰۰۰ بوده که کمتر از سطح معنی داری ۰,۰۵ است و بیانگر معنادار بودن مدل رگرسیونی فرضیه سوم می باشد. با توجه به نتایج به دست آمده از این آزمون مشاهده می گردد که ضریب مربوطه به معناداری میان شرکت های عضو گروه و کیفیت افشاء برابر با ۰,۰۰۱۰ است و مقدار آماره t برابر با ۴,۳۳ بوده که در سطح اطمینان ۹۵ درصد در ناحیه عدم رد فرض صفر قرار دارد که نشان دهنده عدم معناداری آن است و چون این مقدار از سطح معنی داری ۰,۰۵ کوچکتر است بنابراین فرضیه H0 آزمون رد شده و فرضیه سوم پژوهش تایید می شود.

مدل رگرسیون برای آزمون فرضیه چهارم

$$(4) \text{ Disclosure}_{it} = \alpha_0 + \alpha_1 \text{size}_{it-1} + \alpha_2 \text{ROIC}_{it-1} + \alpha_3 \text{EV-EBIT}_{it-1} + \alpha_{10} \text{bankdebt}_{it-1} + \alpha_6 \text{board_size}_{it-1} +$$

$$\alpha_{11} \text{Lev}_{it-1} + \varepsilon$$

آزمون تشخیص مدل و انتخاب الگوی مناسب

با توجه به ترکیبی بودن داده های پژوهش همانند فرضیه های قبلی ابتدا آزمون F لیمر به منظور انتخاب شیوه تخمین مدل مناسب از بین دو راهکار تلفیقی و تابلویی انجام می شود. روبه مذکور برای تخمین تک تک مدل های پژوهش مورد استفاده قرار می گیرد. جدول ۸ نتایج این آزمون F لیمر را نشان می دهد.

جدول ۸: نتایج آزمون F لیمر

$\text{Disclosure}_{it} = \alpha_0 + \alpha_1 \text{size}_{it-1} + \alpha_2 \text{ROIC}_{it-1} + \alpha_3 \text{EV-EBIT}_{it-1} + \alpha_{10} \text{bankdebt}_{it-1} + \alpha_6 \text{board_size}_{it-1} + \alpha_{11} \text{Lev}_{it-1} + \varepsilon$				مدل ۴
نوع آزمون	آماره آزمون	درجه آزادی	احتمال آماره آزمون	نتیجه آزمون
F لیمر	۴,۳۵	۳۶۱ و ۸۰	۰,۰۰	استفاده از پانل

با توجه به جدول فوق نتایج حاکی از آن است که احتمال آماره آزمون F برابر ۰,۰۰ بوده و کمتر از سطح معنی داری ۰,۰۵ است. بنابراین نتیجه این آزمون بیانگر این است که مقاطع مورد بررسی ناهمگون بوده و دلیل کافی برای رد فرضیه H0 آزمون داشته و لذا استفاده از روشهای پانل مناسب تر است. بنابراین به دلیل عدم انتخاب مدل داده های تلفیقی در مقابل داده های تابلویی به منظور گزینش مناسب بین مدل اثرات ثابت و اثرات تصادفی از آزمون هاسمن استفاده می شود. جدول ۹ نتایج این آزمون برای انتخاب روش اثرات ثابت در برابر روش اثرات تصادفی را نشان می دهد.

جدول ۹: نتایج آزمون هاسمن

$\text{Disclosure}_{it} = \alpha_0 + \alpha_1 \text{size}_{it-1} + \alpha_2 \text{ROIC}_{it-1} + \alpha_3 \text{EV-EBIT}_{it-1} + \alpha_{10} \text{bankdebt}_{it-1} + \alpha_6 \text{board_size}_{it-1} + \alpha_{11} \text{Lev}_{it-1} + \varepsilon$				مدل ۴
نوع آزمون	آماره آزمون	درجه آزادی	احتمال آماره آزمون	نتیجه آزمون
هاسمن	۲۳,۱۹	۵	۰,۰۰۰۷	استفاده از روش اثرات ثابت

نتایج آزمون هاسمن نشان می دهد که احتمال آماره آزمون کمتر از سطح معنی داری ۰,۰۵ است و حاکی از دلیل کافی برای رد فرضیه H0 آزمون مبنی بر استفاده از الگوی اثرات تصادفی می باشد. بنابراین برای برآورد مدل رگرسیونی فرضیه اول پژوهش در سطح اطمینان ۰,۹۵ از الگوی اثرات ثابت استفاده می شود.

آزمون فرضیه چهارم

H0: در سازو کار حاکمیت شرکتی بیرونی بین سطح تأمین مالی از بانک ها با امتیاز افشا در گزارشهای مالی شرکتها رابطه منفی برقرار نیست.

H1: در سازو کار حاکمیت شرکتی بیرونی بین سطح تأمین مالی از بانک ها با امتیاز افشا در گزارشهای مالی شرکتها رابطه منفی برقرار است.

برای آزمون فرضیه های آماری فوق پژوهشگر به دنبال بررسی رابطه میان سطح تأمین مالی از بانک ها با کیفیت افشاء است. پس از بررسی عدم همخطی و ناهمسانی واریانس در مدل رگرسیون خطی عدم وجود خود همبستگی یکی دیگر از پیش فرض های مهم کلاسیک است که باید بررسی نمود که مدل رگرسیون دارای مشکل خود همبستگی نباشد. بدین منظور از

آزمون دوربین واتسون استفاده شد. جدول ۱۰ مقدار ضرایب و نتایج آزمون های رگرسیون خطی را برای فرضیه اول نشان می دهد.

جدول ۱۰: ضرایب و برآورد مدل رگرسیونی فرضیه چهارم

احتمال آماره T	آماره T	ضرایب	شاخص های آماری متغیرها	
			ضریب تعیین R ²	ضریب تعیین تعدیل شده
0.0004	3.62	0.742961		ضریب ثابت
0.0008	3.09	0.391712		سطح تأمین مالی از بانک ها
0.009	3.05	0.572442		اندازه شرکت
0.019	1.77	0.127811		کل دارایی ابتدای دوره
0.07	-1.05	-0.183801		قابلیت سودآوری
0.052	-2	-0.702138		ارزش بازار
0.053	1.05	0.500227		اندازه هیات مدیره
0.06	-1.53	-0.093813		اهرم مالی
احتمال آماره F	آماره F	آماره دوربین واتسون	ضریب تعیین تعدیل شده	ضریب تعیین R ²
0.000	16.99	3.39	0.22	0.24

با توجه به نتایج بدست آمده در جدول فوق مشاهده می شود که مقدار احتمال آماره F برابر ۰,۰۰۰ بوده که کمتر از سطح معنی داری ۰,۰۵ است و بیانگر معنادار بودن مدل رگرسیونی فرضیه چهارم می باشد. با توجه به نتایج به دست آمده از این آزمون مشاهده می گردد که ضریب مربوطه به معناداری میان شرکت های عضو گروه و کیفیت افشاء برابر با ۰,۰۰۰۸ است و مقدار آماره t برابر با ۳,۰۹ بوده که در سطح اطمینان ۹۵ درصد در ناحیه عدم رد فرض صفر قرار دارد که نشان دهنده عدم معناداری آن است و چون این مقدار از سطح معنی داری ۰,۰۵ کوچکتر است بنابراین فرضیه H₀ آزمون رد شده و فرضیه چهارم پژوهش تایید می شود.

جدول ۱۱: نتایج تجزیه و تحلیل داده ها و تائید یا رد فرضیه ها

نتیجه حاصل شده	نتیجه بدست آمده متناسب با داده های آماری	فرضیه اصلی: بین ویژگی های نظام راهبری شرکت و حساسی مستقل با کیفیت افشا در گزارشگری مالی شرکتها رابطه مثبتی وجود دارد.
قبول شده	رابطه معناداری بین تمرکز مالکیت و کیفیت افشاء وجود دارد.	فرضیه فرعی اول - اصلی اول: در سازو کار حاکمیت شرکتی درونی بین تمرکز مالکیت با کیفیت افشا در گزارشگری مالی شرکتها رابطه مثبتی برقرار است.
قبول شده	رابطه معناداری بین استقلال هیات مدیره و کیفیت افشاء وجود دارد.	فرضیه فرعی دوم - اصلی اول: در سازو کار حاکمیت شرکتی درونی بین استقلال هیات مدیره با کیفیت افشا در گزارشگری مالی شرکتها رابطه مثبتی برقرار است.
قبول شده	بین نقش دوگانه مدیر عامل و سطح کیفیت افشاء رابطه مثبت معناداری وجود دارد.	فرضیه فرعی سوم - اصلی اول: در سازو کار حاکمیت شرکتی درونی بین نقش دوگانه مدیر عامل و کیفیت افشای گزارشگری مالی شرکتها رابطه منفی برقرار است.
قبول شده	رابطه معناداری بین سطح تأمین مالی از بانک ها و کیفیت افشاء وجود دارد.	فرضیه فرعی چهارم - اصلی اول: در سازو کار حاکمیت شرکتی بیرونی بین سطح تأمین مالی از بانک ها با کیفیت افشا در گزارشهای مالی شرکتها رابطه منفی برقرار است.

نتیجه‌گیری

هدف اصلی از انجام این پژوهش که در قالب فرضیه اصلی مطرح شد، بررسی رابطه بین ساز و کارهای درونی نظام راهبری شرکت و حسابرسی مستقل با کیفیت افشا در گزارشگری مالی شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران است. با توجه به اینکه در این زمینه، اطلاعات نقش اساسی ایفا می‌کنند؛ بنابراین، باید نقش اطلاعات مالی و سطح کیفیت افشاء از جنبه‌های مختلف و اثرات آن بر هزینه‌های حسابرسی به خوبی شناسایی و مورد توجه قرار گیرند.

نتایج حاصل از فرضیه فرعی اول نشان می‌دهد که رابطه معناداری بین تمرکز مالکیت و کیفیت افشاء وجود دارد. به عبارت دیگر، مدیران شرکت‌هایی که مالکانشان در راستای اعمال مکانیزم‌های کنترلی در شرکت، آن‌ها را ملزم به افشای اطلاعاتی فراتر از افشای اجباری می‌کنند، در انجام مخارج اختیاری، کمتر تصمیمات خودمحورانه اتخاذ می‌کنند و با افزایش سطح افشای داوطلبانه شرکت‌ها، مدیران کنترل بیشتری بر هزینه‌های عملیاتی شرکت اعمال می‌کنند و در نتیجه هزینه‌های نمایندگی شرکت، کاهش می‌یابد.

نتایج حاصل از فرضیه فرعی دوم حاکی از آن است که رابطه معناداری بین استقلال هیات مدیره و کیفیت افشاء وجود دارد. استقلال هیات مدیره معیاری از کیفیت سازمانی شرکت است و معنادار شدن رابطه آن با سطح کیفیت افشاء بیانگر این واقعیت است که میزان استقلال هیات مدیره، عامل تعیین کننده‌ای در چگونگی بهره‌وری و استفاده از حسابرسی می‌باشد.

همچنین، طبق نتایج حاصل از فرضیه فرعی سوم، بین نقش دوگانه مدیر عامل و سطح کیفیت افشاء رابطه مثبت معناداری وجود دارد، به عبارت دیگر در صورتی که مدیر عامل عضو هیات مدیره باشد با نقوذی که می‌تواند داشته باشد در افزایش بهره‌وری در فرآیند حسابرسی بسیار مفید واقع خواهد شد همانگونه که این نقش دوگانگی در تقسیم سود نیز موثر بوده است.

نتایج حاصل از فرضیه فرعی چهارم حاکی از آن است که رابطه معناداری بین سطح تامین مالی از بانک‌ها و کیفیت افشاء وجود دارد. تحقیقات نشان داده که میزان اطلاعات افشا شده رابطه مستقیمی با اهرم مالی و سطح تامین مالی شرکت‌های کوچک و متوسط دارد و کیفیت اطلاعات افشا شده نیز وقتی از متغیر امتیاز کیفیت افشا تعلق گرفته توسط سازمان بورس اوراق بهادار تهران برای سنجش کیفیت افشا استفاده شد، با اهرم مالی رابطه مستقیمی دارد. هرچند وقتی از متغیر نوع اظهارنظر حسابرس و اندازه حسابرس برای سنجش کیفیت افشا استفاده شد.

منابع و مراجع

- [1] پورحیدری، امید و حمزه حسین‌پور (۱۳۹۱). بررسی رابطه بین افشای اجباری و اختیاری با ارزش سهام شرکت‌ها. چشم‌انداز مدیریت مالی، شماره ۵، ۹-۲۸.
- [2] حساس‌یگانه، یحیی و مرشد خیرالهی (۱۳۸۷). حاکمیت شرکتی و شفافیت. حسابدار، شماره ۲۰۳، ۷۴-۷۹.
- [3] کاشانی پور، محمد؛ رحمانی، علی و سید مهدی پارچینی پارچین (۱۳۸۸). رابطه بین افشای اختیاری و مدیران غیرموظف. فصلنامه‌ی بررسی‌های حسابداری و حسابرسی، شماره ۵۷، ۸۵-۱۰۰.
- [4] مهدوی، غلامحسین و محمد منفرد مهارلویی (۱۳۹۰). ترکیب هیأت مدیره و هزینه‌های نمایندگی (بررسی مفروضات تئوری مباشرت در شرکت‌های ایرانی). تحقیقات حسابداری و حسابرسی، شماره ۱۰، ۱-۱۹.
- [5] طالب نیا، قدرت‌الله و نرگس رستمی (۱۳۹۲). بررسی رابطه بین ضرایب مالیاتی و افشاء گزارشات مالی شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، مجله پژوهشنامه مالیات، شماره ۱۸، (صفحه ۱۱۵ تا ۱۳۸).
- [6] نمازی، محمد (مترجم) (۱۳۸۹). پژوهش‌های تجربی در حسابداری: دیدگاه روش‌شناختی، چاپ دوم، شیراز: انتشارات دانشگاه شیراز.

- [7] نمازی، محمد و رامین زراعت‌گری (۱۳۸۸). بررسی کاربرد نسبت Q-توین و مقایسه آن با سایر معیارهای ارزیابی عملکرد مدیران در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران. مجله پیشرفت‌های حسابداری، شماره ۱، ۲۶۲-۳۳۱.
- [8] Aburaya, R. K (2012). "The Relationship between Corporate Governance and Environmental Disclosure: UK Evidence". Ph.D Dissertation, Durham University.
- [9] Ang, J.; Cole, R.; and J. Lin (2000). "Agency Costs and Ownership Structure". The Journal of Finance, Vol. 55, No. 1, pp. 81-106.
- [10] Booth, P. and A. K. D. Schulz (2004). "The Impact of an Ethical Environment on Managers' Project Evaluation Judgments Under Agency Problem Conditions". Accounting, Organizations and Society, Vol. 29, No. 5-6, pp. 473-488.
- [11] Botosan, C. (1997). "Disclosure level and the cost of equity capital." Accounting Review, Vol. 72, pp. 323-349.
- [12] Chuang, L.; Xiuhong, L.; and L. Zhang (2010a). "Earnings Quality and the Agency Costs of Controlling Shareholder". International Conference on E-Business and E-Government, pp. 5132-5135.
- [13] Chuang, L.; Xiuhong, L.; and L. Zhu (2010b). "Earnings Quality and the Agency Costs of Managerial Discretion—the Corporate Governance Effect of Accounting Information". International Conference on E-Business and E-Government, pp. 3924-3927.
- [14] Doukas, J. A. and C. Pantzalis (2003). "Geographic Diversification and Agency Costs of Debt of Multinational Firms". Journal of Corporate Finance, Vol. 9, No. 1, pp. 59-92.
- [15] Doukas, J. A.; Kim, C.; and C. Pantzalis (2000). "Security Analysis, Agency Costs and Company Characteristics". Financial Analysts Journal, Vol. 56, No. 6, pp. 54-63.
- [16] Edelen, R. M.; Evans, R.; and G. B. Kadlec (2011). "Disclosure and Agency Conflict in Delegated Investment Management: Evidence from Mutual Fund Commission Bundling". Available at: <http://ssrn.com/abstract=1108768>. Available online 26 March 2008.
- [17] Fama, E. F. and M. C. Jensen (1983). "The Separation of Ownership and Control". The Journal of Law and Economics, Vol. 26, No. 2, pp. 25-301.
- [18] Harrison, P. D. and A. Harrell (1993). "Impact of "Adverse Selection" on Managers' Project Evaluation Decisions". Academy of Management Journal, Vol. 36, No. 3, pp. 635-643.
- [19] Healy, P.M. and K.G. Palepu (2001), "Information asymmetry, corporate disclosure, and the capital markets: A review of the empirical disclosure literature. ", Journal of Accounting & Economics, Vol. 31, pp. 405-440.
- [20] Hill, C. W. and T. M. Jones (1992). "Stakeholder-Agency Theory". Journal of Management Studies, Vol. 29, No. 2, pp. 131-154.
- [21] Holmstrom, B. R (1979). "Moral Hazard and Observability". The Bell Journal of Economics, Vol. 10, No. 1, pp. 74-91.

- [22] Huang, P. and Y. Zhang (2012). "Does Enhanced Disclosure Really Reduce Agency Costs? Evidence from the Diversion of Corporate Resources". *The Accounting Review*, Vol. 87, No. 1, pp. 199-229.
- [23] Jensen, M. A. (2002). "Disclosure Level and cost of capital: Evidences from Danish financial market". Master thesis, supervisor: Thomas Plenborg, Copenhagen Business School.
- [24] Jensen, M. C. and W. H. Meckling (1976). "Theory of the Firm: Managerial Behavior, Agency Costs, and Ownership Structure". *Journal of Financial Economics*, Vol. 3, No. 4, pp. 305-360.
- [25] Jurkus, A. F.; Park, J. C.; and L. S. Woodard (2011). "Women in top management and agency costs". *Journal of Business Research*, Vol. 64, No. 2, pp. 180-186.
- [26] Karamanou, I. and N. Vafeas (2005). "The association between corporate boards, audit committees, and management earning forecasts: an empirical analysis". *Journal of Accounting Research*, Vol. 43, No. 3, pp. 453-486.
- [27] Meek, G.K.; Roberts, C.B.; and S.J. Gray (1995), "Factors influencing voluntary annual reports disclosures by U.S., U.K and continental European multinationals corporations," *Journal of International Business Studies*, Vol. 26, No. 3, pp. 555-572.
- [28] Nicodano, G. and A. Sembenelli (2000). "Private Benefits, Block Transaction Premiums and Ownership Structure". Available at SSRN: <http://ssrn.com/abstract=212248> , Available online 3 April 2000.
- [29] Penno, M (1984). "Asymmetry of Pre-Decision Information and Management Accounting". *Journal of Accounting Research*, Spring, Vol. 22, No. 1, pp. 177-91.
- [30] Petersen, C., and T. Plenborg (2006). "Voluntary disclosure and information asymmetry in Denmark." *Journal of International Accounting, Auditing and Taxation*, Vol. 15, pp. 127-149.
- [31] Trueman, B., (1986), "Why Do Managers Voluntarily Release Earnings Forecasts?," *Journal of Accounting and Economics*, Vol. 8, pp. 53-71.
- [32] Tuttle, B.; Harrell, A.; and P. D. Harrison (1997). "Moral Hazard, Ethical Considerations, and the Decision to Implement an Information System". *Journal of Management Information Systems* Vol. 13, No. 4, pp. 7-27.
- [33] Watson, A.; Shrives, P.; and C. Marston (2002). "Voluntary Disclosure of Accounting Ratios in the UK". *British Accounting Review*, Vol. 34, No. 4, pp. 289-313.
- [34] Watts, R. and J. Zimmerman (1986). *Positive Accounting Theory*. Englewood Cliffs, N. J., Prentice-Hall.